

CZECH FOREST PŘÍCHÁZÍ S NÁVRHEM RADIKÁLNÍ ZMĚNY PŘÍSTUPU V BOJI S KŮROVCOVOU KALAMITOU

Současný kritický stav v lesích vyžaduje přijetí celorepublikových krizových opatření, která mohou rozvoj kalamity zpomalit a přispět k zachování lesních porostů se zastoupením smrku ve vhodných oblastech. Jedním z takových opatření je podle názoru členů CZECH FOREST think tank navýšení podpory boje s kalamitou v perspektivních oblastech zejména ve vyšších nadmořských výškách, jednoduchá dostupnost této podpory a umožnění nedotěžování silně napadených porostů v nejvíce postižených oblastech.

Kalamitní (nahodilé) těžby za rok 2018 **dosáhly 23 mil. m³, tedy více než desetinásobku** dlouhodobého průměru. Za kalamitní bylo možné podle informací Lesní ochranné služby označit situaci ve všech okresech ČR za rok 2018. **Kapacity pro těžbu kůrovcového dříví jsou ve stredoevropském prostoru vyčerpány**, nelze tedy očekávat jejich další nárůst. To stejné platí pro oblast zpracování dříví. Pro rok 2019 je odhadován objem napadeného dříví na 30–50 mil. m³ (2-3 násobek celkových ročních těžeb). Přibývají další silně napadené oblasti včetně oblastí podhorských. Propad cen dříví znamená, že vlastníci již často nemají prostředky na obnovu lesů a často již ani na účinný boj s kalamitou.

I přes obrovskou snahu lesníků v terénu (kterou zřetelně dokládá i aktualizace tzv. Kůrovcové mapy, výše kůrovcových těžeb za rok 2018 nebo využívání nových metod) **nelze již dosavadními postupy kůrovcovu kalamitu na celém území ČR zastavit, ani významně zpomalit.** Zákonnou povinností vlastníků lesů je těžít a asanovat kůrovcem napadené stromy i v oblastech, kde podle současných znalostí a prognóz vývoje klimatických změn má smrk značně snížené šance na dlouhodobou prosperitu. Naopak lze očekávat, že **ve středních a zejména vyšších polohách by smrk měl i nadále prosperovat a mělo by tak být strategickým cílem České republiky tyto porosty chránit před rozvojem kůrovcové kalamity.**

Z výše uvedených důvodů považují členové CZECH FOREST think tank za vhodné zásadním způsobem změnit postoj k boji s kalamitou a **navýšit podporu asanace kůrovcového dříví v oblastech perspektivního pěstování smrku** z důvodu omezení šíření kalamity. Aby podpora byla smysluplná, měla by být jednoduše dostupná pro všechny vlastníky lesů včetně státních a ideálně i pro subjekty, které budou asanaci provádět (platba za asanovaný kubík kůrovcového dříví). Součástí podpory by měla být také **důsledná kontrola včasné a účinné asanace aktivního kůrovcového dříví v perspektivních oblastech** ze strany orgánů státní správy lesů a případný postih vlastníků za nečinnost nebo skládkování neasanovaného dříví.

Součástí změny přístupu by mělo být i rozšíření červených (mimořádně kalamitních) zón uvedených v příloze opatření obecné povahy i do dalších krajů, kde vznikly souvislé plochy kůrovcem napadených lesů. V těchto oblastech by navíc **vlastníkům mělo být umožněno, aby silně napadené porosty nedotěžovali.** Součástí opatření by měla být i povinnost těžby kůrovcových souší u

komunikací či v sousedství obydlených oblastí. **V mimořádně kalamitních oblastech nižších poloh by podpora měla být směřována zejména do obnovy lesů a jejich ochrany před zvěří.** Financování podpory by mohlo být řešeno finančním příspěvkem na ochranu lesa před kalamitními hmyzími škůdci (podobně jako nařízení vlády č. 245/2018 Sb.).

I když se náklady na tento typ podpory mohou pohybovat v řádech jednotek miliard korun, přesto se jedná o podstatně nižší částky, než jsou škody a náklady na plošnou obnovu kalamitních ploch.

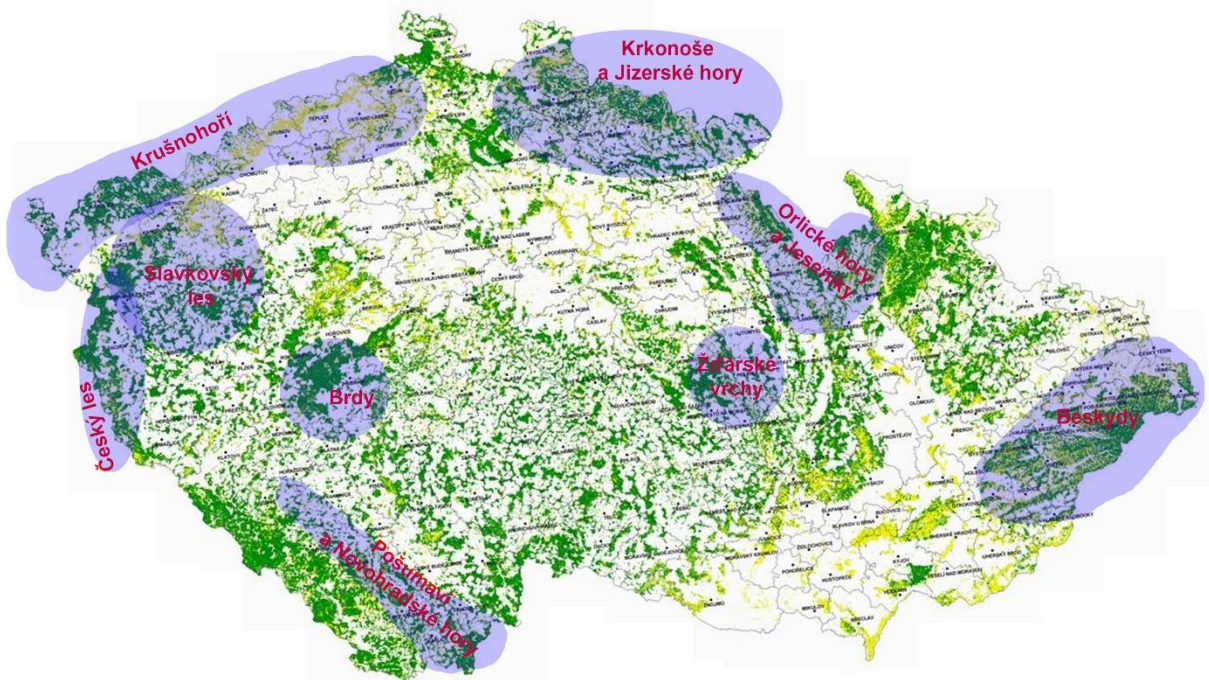
Opodstatnění tohoto návrhu dokládá rozvoj kůrovcové kalamity v celé severní části České republiky, kde **jsou ohroženy nejcennější porosty v Orlických a Jizerských horách nebo Krkonoších. Zvýšené riziko rozvoje kůrovcové kalamity lze ale pozorovat také například v Brdech.** V případě, že v těchto oblastech dojde k podobnému odlesnění jako např. na jižní Vysočině, lze očekávat zásadní degradaci půdy a zvýšení rizika bleskových povodní a zmaření složitě a dlouhodobě obnovy lesů po imisní kalamitě v osmdesátých letech. Rizika a další skutečnosti jsou popsány v rámci tzv. Lesnické výzvy (www.lesnickavyzva.cz)

Aby navrhované krizové členění podpory ochrany a obnovy lesů mělo efekt, muselo by být funkční nejpozději v březnu 2020.

SHRNUTÍ

KRITICKÁ SITUACE V LESÍCH VYŽADUJE PŘIJETÍ RAZANTNÍCH KRIZOVÝCH OPATŘENÍ:

- **Maximalizovat snahy o zachování lesů se zastoupením smrku ve středních a vyšších polohách (boj s kůrovcovou kalamitou na celém území ČR přes veškeré úsilí nevede k zastavení a ani zpomalení kalamity)!**
- **Razantně navýšit podporu boje s kůrovcovou kalamitou oblastech, kde dosud nedošlo k extrémnímu rozvoji kůrovcové kalamity, a kde mají porosty perspektivu odolávat klimatickým změnám!**
- **Umožnit jednoduché čerpání podpory všem vlastníkům lesů a dalším subjektům, které provádějí asanaci kůrovcového dříví!**
- **Zvýšit kontroly asanace kůrovcem napadeného dříví v perspektivních oblastech krizové podpory!**
- **Rozšíření tzv. červených zón (mimořádně kalamitních) do dalších krajů, kde došlo ke skokovému nárůstu kůrovcových těžeb!**
- **V červených zónách umožnit vlastníkům lesů se souhlasem státní správy lesů nedotěžování napadených porostů, ale nařídit těžbu kůrovcových souší v blízkosti komunikací a obydlí!**
- **V polohách pod 500 m n. m. navýšit podporu obnovy druhově pestrých lesů a ochrany před zvěří!**
- **Minimálně zachovat stávající podporu obnovy a ochrany lesa na celém území ČR!**

Orientační návrh vymezení oblastí krizové podpory ochrany lesa

Vymezení proběhlo na základě kůrovcových těžeb (www.kurovcovamapa.cz září 2018 – červenec 2019) a vyhodnocení podílu porostů se zastoupením smrku v nadmořských výškách nad 500 m. Podkladová mapa zobrazuje veškeré lesní porosty v ČR.

Celý návrh je k dispozici na www.czechforest.cz v sekci odborné výstupy.

Kontakt:

Ing. Jan Příhoda

Předseda CZECH FOREST TT, z.s.

T: 604 211 167

E: info@czechforest.cz